

17.1.2019

Helsingin kaupunginmuseon lausunto Katajanokan Merikasarminpuiston itäosan tiiliraunioiden suojeluesityksestä ja Museoviraston lausunnosta

HEL 2019-000271 T 10 03 10

ELY on pyytänyt Helsingin kaupungin lausuntoa Museoviraston lausunnosta. Helsingin kaupunginmuseo/Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalta lausuu pyydettyä kaupunginhallitukselle.

Katajanokkaseura ry on tehnyt 25.10.2018 rakennussuojeluesityksen Katajanokan Merikasarminpuiston itäosassa sijaitsevista tiiliraunioista. Seura perustelee esitystä seuraavasti: Katajanokan uuden alueen asemakaava 1977 (Helander – Pakkala – Sundman) oli merkittävä käänne suomalaisessa kaupunkisuunnittelussa palaamalla kaupunkimaiseen suljettuun korttelirakenteeseen uudella tulkinnalla ja osoittamalla kaavassa suojeltuja kokonaisuuksia, mutta toisaalta myös alueita, joilta vanha rakennuskanta voitiin purkaa. Asemakaavassa Merikasarmin ympäristö oli keskeisessä roolissa. Alueeseen kuului vanhojen ja uusien rakennusten rajaama monumentaalipiha, kasarmin itäisen siipirakennuksen lisääminen jälkikäteen Engelin suunnitelman mukaan sekä puistovyöhykkeen luominen Merikasarmin ympärille. Rauniot, joita suojeluesitys koskee, sijaitsevat Merikasarmin itäisen siipirakennuksen vieressä. Suojeluesitys on tehty, koska seura katsoo, että puiston peruskorjausta varten tehdyssä puistosuunnitelmassa raunioita ei oteta riittäväällä tavalla huomioon. Suunnitelmassa on esitetty raunioiden madaltaminen korkeintaan metrin korkuiseksi tai niiden korvaaminen uudella tiilimuurilla sekä korjaustoimia, jotka seura näkee raunioiden luonteelle sopimattomiksi. Olemassa oleva asemakaava ei turvaa rauniomuurin säilymistä.

Museovirasto on antanut suojeluesitystä koskevan lausuntonsa 5.1.2019. Lausunnon mukaan raunioilla on kulttuurihistoriallista merkitystä. Rauniot sijoittuvat Katajanokan valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön (RKY 2009). Raunioilla itsessään on rakennusperintölain 8 §:n tarkoittamaa paikallista merkitystä seuraavasti:

- Fragmenteiksi jätetyt rauniot kertovat alueen rakennushistoriasta (kohta 6: historiallinen kerroksisuus).
- Puiston sommitteluelementtinä rauniot ilmaisevat 1970-luvun asemakaava-aineistossa havainnollistettua ideaa sekä viittaavat myös mai-

17.1.2019

semapuistojen historiallisiin ihanteisiin raunioista osana puistoa (kohta 4: alkuperäisyys).

Museovirasto ei pidä paikallisesti merkittävien raunioiden suojelua rakennusperintölailla tarkoituksenmukaisena asemakaava-alueella. Mikäli asemakaavamuutos tulee ajankohtaiseksi, on suojelutarve luontevaa tutkia siinä. Museoviraston näkemyksen mukaan suojelutavoitteet on pyritty ottamaan huomioon jo puistosuunnittelun yhteydessä taaten samalla julkisen puiston rakenteiden turvallisuus. Muurit säilyttävät edelleen keskeiset merkityksensä puiston sommitteluelementtinä sekä alueen rakennushistoriasta kertovana fragmenttina. Lausunnossa huomautetaan vielä, että puistorakenteille asetettujen vaatimusten puitteissa raunioihin kajoamisen tulee olla mahdollisimman vähäistä.

Helsingin kaupunginmuseo toteaa, että Merikasarmen puistolla osana Katajanokan 1970-luvulla suunniteltua asemakaavaa ja kaupungin puisto-osastolla vuonna 1986 suunniteltuna puistona on erityisesti paikallinen merkitys alueella. Puisto on esitetty asemakaavassa PI-merkintänä. U-kirjaimen muotoinen puisto suunniteltiin kiertämään monumentaalista kasarmia ja puisto ulottui Merikasarmen molemmille sivuille. Merikasarmipuisto koostuu kolmesta eriluonteisesta osasta: itäosassa on tiiliraunion rajaama oleskelualue ja sen eteläpuolella nurmirinne. Idea puretun telakkarakennuksen rauniosta osana puistosommitelmaa perustuu kaavaan, mutta sen säilyttämistä ei ole edellytetty kaavamerkinnoin ja -määräyksin. Puisto muurinraunioineen on esitetty kaavaselostuksen havainnekuvassa.

Merikasarmipuistoon on laadittu puistosuunnitelma puiston peruskorjausta varten 2018. Suunnitelma on asemakaavan mukainen. Puiston kunnostussuunnitelmassa on otettu huomioon puiston luonne, mutta huomioitu myös yleisen alueen turvallisuusvaatimukset. Vanhoja, erikorkuisia tiilimuureja on esitetty korjattaviksi, mutta korkeimpia madallettaisiin. Korkeimmillaan ne jäisivät noin metrin korkuisiksi, jotta pudotus niiden päältä ei olisi suuri. Puiston länsiosan vanha tiilimuuri esitetään kunnostettavaksi poistamalla siitä ylimmät, irtoavat tiilirivit. Lopuosa muurista jätettäisiin paikalleen raunioitumaan nurmialueelle.

Kaupunginmuseo pitää Museoviraston lausunnon kantaa asianmukaisena. Puiston suojelu rakennusperintölain nojalla ei ole tarkoituksenmukaista.

Lisätiedot

Johanna Björkman, tutkija, puhelin: +358 9 310 36473
johanna.bjorkman(a)hel.fi

Helsingin kaupunki

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
Kulttuuripalvelukokonaisuus
Kaupunginmuseo
Kulttuuriperintöyksikkö
Kulttuuriympäristötiimi,
kulttuuriympäristöpäällikkö

Lausunto

3 (3)

17.1.2019

Sari Saresto
kulttuuriympäristöpäällikkö

Postiosoite
PL 17401
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kulttuurijavapaa-aika@hel.fi

Käyntiosoite
Aleksanterinkatu 16
Helsinki 17

Puhelin
+358 9 310 1060
Faksi
+358 9 310 36664

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
fi0680001200062637
Alv.nro
fi02012566